

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра педагогіки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гуманітарно-педагогічний факультет

«18» червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ ТА ЕКОКУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ

Галузь знань А Освіта
Спеціальність А5 Професійна освіта (А5.37 «Аграрне виробництво,
переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»)
Освітня програма «Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та харчові технології)»
Факультет (ННІ) Гуманітарно-педагогічний

Розробник: Єресько О.В., доцент кафедри педагогіки, кандидат педагогічних наук

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни Психологія праці та екокультура особистості

(до 1000 друкованих знаків)

Навчальна дисципліна належить до циклу загальної підготовки обов'язкових компонентів ОПП, знайомить із психологічними закономірностями трудового процесу, відносинами людини і довкілля, вимогами до формування особистості працівника та екологічної культури людини; розкриває зміст та місце психології праці в системі наукового знання, історію її становлення, закони, принципи, підходи, методи, психологічний сенс праці; містить аналіз психологічних проблем стимулювання трудової діяльності та мотивації праці, проблем успішності, працездатності та професійного потенціалу сучасного працівника, керівника, самореалізації особистості у різних видах професійної діяльності, а також психологічних проблем вивчення професій в сучасних соціокультурних умовах; пояснює принципи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони праці.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	А5 Професійна освіта (А5.37 «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»)	
Освітня програма	«Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	2	
Семестр	4	
Лекційні заняття	30 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	год.
Лабораторні заняття	- год.	год.
Самостійна робота	60 год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета ознайомити студентів із психологічними закономірностями трудового процесу, відносинами людини і довкілля, вимогами до формування особистості працівника та екологічної культури людини; розкрити зміст та місце психології праці в системі наукового знання, історію її становлення, закони, принципи, підходи, методи, психологічний сенс праці; проаналізувати психологічні проблеми стимулювання трудової діяльності та мотивації праці, проблеми успішності, працездатності та

професійного потенціалу сучасного працівника, самореалізації особистості у різних видах професійної діяльності, а також психологічні проблеми вивчення професій в сучасних соціокультурних умовах; принципи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни (за їх наявності): правова культура особистості.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій та методів педагогічної науки та інших наук, пов'язаних із сферами виробництва і переробки продуктів сільського господарства та харчовими технологіями і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 02 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 10 Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, планувати, організовувати, контролювати, координувати роботу та вмотивовувати членів колективу.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 9. Здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти.

СК 10. Здатність упроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці.

СК 13. Здатність управляти комплексними діями/проектами, відповідати за прийняття рішень у непередбачуваних умовах та професійний розвиток здобувачів освіти і підлеглих.

СК 16. Здатність до постійного й цілеспрямованого розвитку.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР 02. Володіти інформацією чинних нормативно-правових документів, законодавства, галузевих стандартів професійної діяльності в установах, на виробництвах, організаціях сфер, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.

ПР 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення.

ПР 08. Самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність, діяльність здобувачів освіти і підлеглих, координувати їх роботу та вмотивовувати.

ПР 10. Знати основи психології, педагогіки, а також основи фундаментальних і прикладних наук, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою.

ПР 11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти.

ПР 20. Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.

ПР 21. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

ПР 23. Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання.

ПР 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях сфер, пов'язаних із аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.

ПР 25. Забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності.

ПР 28. Володіти тренінговими технологіями, коучінгом, методиками і технологіями студентоцетрованого навчання, виховання ціннісного світогляду особистості.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
Модуль 1. Загальні питання та прикладні проблеми психології праці														
Тема 1. Предмет і задачі курсу	1	8	2	2			4							
Тема 2. Людина як суб'єкт праці.	2	8	2	2			4							
Тема 3. Розвиток людини як суб'єкта праці.	3	8	2	2			4							
Тема 4. Професійна орієнтація	4	8	2	2			4							
Тема 5. Мотивація професійної діяльності	5	8	2	2			4							
Тема 6. Професійна придатність і професіоналізм.	6	8	2	2			4							
Тема 7. Психологія управління	7	8	2	2			4							
Тема 8. Роль комунікації у професійній діяльності	8	8	2	2			4							
Разом за модулем 1	64		16	16			32							
Модуль 2. Екологічна культура як діяльність														
Тема 9. Екологія як наука	9	8	2	2			4							
Тема 10. Екологічні проблеми України. Сталий розвиток	10	8	2	2			4							
Тема 11. Політика ресурсозбереження. Сталий розвиток	11	8	2	2			4							
Тема 12. Медична екологія	12	8	2	2			4							

Тема 13. Антропогенний екологічний чинник	13	8	2	2		4						
Тема 14. Природоохоронна діяльність	14	8	2	2		4						
Тема 15. Значення освіти у збереженні навколишнього середовища	15	8	2	2		4						
Разом за модулем 2	56		14	14		28						
Усього годин	120		30	30		60						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, задачі психології праці та екокультури особистості. Історія становлення психології праці як науки	2
2	Людина як суб'єкт праці. Психологічна структура особистості	2
3	Розвиток людини як суб'єкта праці. Функціональні стани людини в процесі праці	2
4	Професійне самовизначення. Професійна орієнтація	2
5	Мотивація професійної діяльності	2
6	Професійна придатність і професіоналізм. Професійний відбір персоналу. Професійне самовизначення та професійна кар'єра. Формування професійних знань, умінь, навичок. Прогнозування успішності діяльності	2
7	Психологія управління як наука. Основні функції менеджменту	2
8	Місце комунікації в професійній діяльності. Управління конфліктною ситуацією	2
9	Структура сучасної екології та її місце в системі наук	2
10	Екологічні проблеми України. Сталий розвиток	2
11	Природні ресурси та їх використання. Енергетична основа життєдіяльності людини. Екологічні аспекти життя людини	2
12	Вплив чинників середовища на здоров'я людини. Джерела та види забруднювачів	2
13	Діяльність людини та екологічні кризи. Природні ресурси України, їх стан	2
14	Гармонізація стосунків особистості з довкіллям. Природоохоронна діяльність	2
15	Екологічна спрямованість сучасної освіти. Екологічна культура як основа гармонійного розвитку людини	2

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологія праці як галузь науки	2
2	Психологічне вивчення людини як суб'єкта професійної діяльності	2
3	Психологічні методи профілактики і корекції несприятливих функціональних станів у праці	2
4	Психологічні особливості профорієнтації	2
5	Мотиви професійної діяльності	2
6	Сучасні підходи до навчання фахівців	2
7	Психологічні основи професійного становлення керівника	2
8	Організація належної комунікації як профілактика конфліктних ситуацій	2

9	Найважливіші сучасні екологічні проблеми та можливі шляхи їх вирішення	2
10	Екологічні проблеми України. Шляхи їх вирішення	2
11	Ресурсозбереження, безвідходні і мало відходні технології, біотехнології, утилізація відходів, екологізація виробництва	2
12	Вплив екологічних чинників на організм людини	2
13	Роль діяльності людини у створенні та в подоланні екологічної кризи	2
14	Роль екологічної культури у пошуках шляхів зменшення антропогенного впливу на навколишнє середовище	2
15	Найважливіші ідеї екологічної освіти та шляхи їх реалізації	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предмет, задачі психології праці та екокультури особистості. Роль екологічної культури в професійній діяльності	4
2.	Психологія професійної діяльності. Трудовий процес і його компоненти	4
3.	Людина як суб'єкт праці. Професійно важливі якості. Психічні функціональні стани. Психологія безпеки	4
4.	Професійне самовизначення. Професійна орієнтація	4
5.	Мотивація. Умови професійної діяльності та ефективність праці	4
6.	Професійна придатність і професіоналізм. Професійний відбір персоналу. Професійне самовизначення та професійна кар'єра. Формування професійних знань, умінь, навичок. Прогнозування успішності діяльності	4
7.	Професійне становлення керівника. Лідерство та керівництво	4
8.	Роль конфліктів у професійній діяльності. Управління конфліктною ситуацією	4
9.	Сутність екологічної науки та екологічних проблем сучасності	4
10.	Основні принципи Концепції сталого розвитку	4
11.	Природні ресурси та їх використання. Енергетична основа життєдіяльності людини. Екологічні аспекти життя людини	4
12.	Екологія людини. Вплив забруднення довкілля на здоров'я	4
13.	Діяльність людини і екологічні кризи. Екологізація діяльності людини	4
14.	Природоохоронна діяльність. Екологічні традиції українського народу та сучасна екологізація педагогіки	4
15.	Екологічна культура як основа гармонійного розвитку людини	4

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

(вибрати необхідне чи доповнити)

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист реферативного дослідження, проєктів;
- самооцінювання.

7. Методи навчання *(вибрати необхідне чи доповнити)*:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод проєктного навчання;

- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Загальні питання та прикладні проблеми психології праці		
Практичне заняття 1	Повідомлення про сутність і значення праці	5
Практичне заняття 2	Розроблення психограми професій за вибором	10
Практичне заняття 3	Розроблення рекомендацій подолання стресових ситуацій	10
Практичне заняття 4	Розроблення рекламної продукції своєї спеціальності	10
Практичне заняття 5	Розроблення системи мотивації працівників уявного підприємства	10
Практичне заняття 6	Розроблення професіограми професій за вибором	10
Практичне заняття 7	Розроблення проєкту самовдосконалення	10
Практичне заняття 8	Повідомлення про психічні якості керівника, необхідні для виконання соціальної діяльності	5
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Екологічна культура як діяльність		
Практичне заняття 1	Виконання практичного дослідження з ауतेкології	10
Практичне заняття 2	Підготовка міні-проєкту щодо розв'язання однієї з екологічних проблем	10
Практичне заняття 3	Розроблення алгоритм екологізації уявного виробництва	10
Практичне заняття 4	Повідомлення щодо впливу одного з екологічних чинників на організм	10
Практичне заняття 5	Розроблення плану відновлення одного з ресурсів України	10
Практичне заняття 6	Підготовка есе-пояснення думки відомого дослідника Олександра Гумбольта «Людині передують ліси, а супроводжують її пустелі».	10
Практичне заняття 7	Повідомлення про кращі практики реалізації Концепції екологічної освіти в Україні	10
Захист реферативного дослідження, проєкту		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2168>);

- посилання на цифрові освітні ресурси:

1. <http://psychlib.com.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws>
3. <http://psylib.ukrweb.net/books/beloo01/index.htm>
4. <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2168>
5. <https://houseofeurope.org.ua/opportunity/125>
6. https://cinea.ec.europa.eu/programmes/life_en

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Баклицький І. О. Психологія праці : підруч. / Баклицький І. О. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 655 с.
2. Балл Г. О. Психологія праці та професійної підготовки особистості : навч. посіб. / Г. О. Балл, М. В. Бастун, В. І. Гордієнко та ін. – Хмельницький: ТУП, 2001. – 330 с.
3. Бойчук Ю.Д. Еколого-валеологічна культура майбутнього вчителя. Теоретико-методичні аспекти формування. : монографія / Ю.Д. Бойчук. Суми : Університетська книга, 2023. – 357 с.
4. Бондар О.І., Барановська В.Є., Єресько О.В. та ін. Екологічна освіта для сталого розвитку у запитаннях та відповідях : науково-методичний посібник для вчителів / за ред. О. І. Бондаря. – Херсон: Грінь Д.С., 2015. – 228 с.
5. Вірна Ж. П. Мотиваційно-сміслова регуляція у професіоналізації психолога : моногр. / Вірна Ж. П. – Луцьк : «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2003. – 320 с.
6. Гончаренко М.С., Бойчук Ю.Д. Екологія людини : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2023. – 400 с.

7. Гоулман Д. Емоційний інтелект / Деніел Гоулман ; пер. з англ. С-Л. Гумецької. – Х. :Віват, 2020, - 512 с.
8. Долинська Л. В. Психологія конфлікту : навч. посіб. / Л. В. Долинська, Л. П. Матяш-Заяц. – К. : Каравела, 2010. – 304 с.
9. Екологічна природна та техногенна безпека : підручник / Єремєєв І.С., Дичко А.О. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 434 с.
10. Екологічне підприємництво та екологізація підприємницької діяльності. Теорія. Організація. Управління. : монографія / Жарова Л.В., Какутич Є.Ю., Хлобистов Є.В. Суми : Університетська книга, 2023. – 240 с.
11. Екологія і охорона навколишнього середовища : навч. посіб. / Бойчук Ю.Д., Солошенко Е.М., Бугай О.В. Суми : Університетська книга, 2023. – 316 с.
12. Еколого-економічні детермінанти формування земельно-орендних відносин в сільськогосподарському виробництві. : монографія / Макарова В.В. - Суми : Університетська книга, 2023. – 177 с.
13. Екологія : навч. посіб. для дистанційного навчання / О.М. Дуган, Г.О. Статюха. – К. 2007. – 202 с.
14. Емоційний інтелект лідера / Деніел Гоулман, Ричард Бояціс, Енні Маккі / пер. з англ. Валерія Глінка - 3-тє видання. К.: Наш формат, 2021. – 288 с.
15. Загальна екологія.: навч. посіб. / Злобін Ю.А., Кочубей Н.В. – Суми: Університетська книга, 2023. - 416 с.
16. Карамушка Л.М. Психологія управління. навч. посіб. – К.: Міленіум, 2003. – 344 с.
17. Картер Александра. Не бійся спитати. 10 кроків до вдалих переговорів/пер. з англ. Анастасія Дудченко. – К. : Лабораторія, 2021. 224 с.
18. Карпенко Г. В. Психологія праці та вибір професії: навч.-метод. посіб. / Карпенко Г. В. – Суми : Університетська книга, 2008. – 168 с.
19. Ключові показники менеджменту. 100+ фінансових коефіцієнтів для ефективного управління компанією / Волш Кіаран/ пер. з англ. Ярослав Вішталюк за наук. ред. Михайла Колісника. – К.: Наш формат, 2023. – 428 с.
20. Кокун О. М. Оптимізація адаптаційних можливостей людини: психофізіологічний аспект забезпечення діяльності : моногр. / Кокун О. М. – К. : Міленіум, 2004. – 265 с.
21. Малхазов О. Р. Психологія та психофізіологія управління руховою діяльністю / О. Р. Малхазов. – К. : Євролінія, 2002. – 320 с.
22. Малхазов О. Р. Психологія праці : навч. посіб. / Малхазов О. Р. – К. : НАУ, 2008. – 168 с.
23. Моє життя та робота / Генрі Форд / переклад з англ. Уляна Джаман / Видання п'яте. К.: Наш формат, 2016. – 344 с.
24. Моніторинг довкілля : навчальний посібник / Т.В. Ананьєва. К. : Олді плюс, 2022. – 172 с.
25. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління / Орбан-Лембрик Л. Е. – К. : Академвидав, 2003. – 568 с.
26. Оцінка впливу на довкілля: впровадження природоохоронних практик та кліматичної політики ЄС. : навчальний посібник / Мельник О.С., Скляр В.Г., Коваленко І.М. Одеса: Олді плюс, 2021. 166 с.

27. Приходько І. І. Професійний психологічний відбір майбутніх офіцерів внутрішніх військ МВС України : моногр. / Приходько І. І. – Х. : Акад. ВВ МВС України, 2008. – 190 с.

28. Процеси та апарати природоохоронних технологій. : підручник / Пляцук Л.Д., Гурець Л.Л. Суми: Університетська книга, 2023. – 270 с.

29. Психологія праці : навч. посіб. / Г. В. Ложкін, Н. Ю. Воленюк, О. О. Солтик; за заг. ред. Г. В. Ложкіна. – Хмельницький : ХНУ, 2013. – 191 с.

30. Рибалка В. В. Психологія праці особистості : навч.-метод. посіб. / Рибалка В. В. – Кременчук: ПП Щербатих, 2006. – 76 с.

31. Системні дослідження навколишнього середовища. Корпоративні екологічні системи, хімічна екологія / підручник / Л.Д. Пляцук, Т.В. Козуля, Л.Л. Гурець, В.Ф. Моїсєєв, І.Ю. Аблєєва. К.: Університетська книга, 2023. – 466 с.

32. Техногенні та екологічні ризики та катастрофи / підручник / І.С Єремєєв, А.О. Дичко. – Одеса: Олді плюс, 2024. – 234 с.

33. Траверсе Т. М. Психологія праці: навч.-метод. посіб. / Траверсе Т. М. – К. : ІПО Київського нац. у-ту імені Тараса Шевченка, 2004. – 116 с.

34. Урбоекологія : навчально-методичний посібник / Климчик О.М. Одеса : Олді плюс, 2019. - 208 с.

35. Формування та реалізація національної екологічної політики України : монографія / Веклич О. О., Волошин С. М., Жарова Л. В. та ін., за наук. ред. С. О. Лизуна. – Суми: Університетська книга, 2023. – 336 с.

36. Хто. Як наймати найкращих/ Джефф Смарт, Ренді Стріт / пер. з англ. Марія Хандога. – К. : Лабораторія, 2024. – 208 с.

37. Як відвернути кліматичну катастрофу. Де ми зараз і що нам робити далі / Білл Гейтс / переклад з англ. Юлія Костюк. – К. : Лабораторія, 2021. – 244 с.